

LA FILOLOGIA OCCITANA A LA UNIVERSITAT DE LLEIDA: LA CÀTEDRA D'ESTUDIS OCCITANS (2014-2018)

Aitor CARRERA
Universitat de Lleida

1. PRESENTACIÓ

En el volum XXXVI d'*Estudis Romànics* vam exposar breument les activitats en matèria de filologia occitana dutes a terme a la Universitat de Lleida fins a aquell moment (i, en especial, en el trienni 2011-2014),¹ que són en bona part fruit de l'existència d'una Càtedra d'Estudis Occitans (CEO) i d'una titulació específica —única a l'Estat— que associa les filologies catalana i occitana. Avui gosaríem dir que les activitats de la CEO, i en general les actuacions sobre l'occità en el seu entorn més immediat, s'han intensificat notablement. Per tant, ja podem dreçar un balanç més sòlid de tot allò que, sovint com a conseqüència —directa o indirecta— de l'existència d'aquella càtedra o com a fet vinculat a les iniciatives dels professors que hi estan adscrits, s'ha mirat d'aportar a l'estudi i la difusió de la llengua i la literatura occitanes.

2. ANTECEDENTS: LA CÀTEDRA D'ESTUDIS OCCITANS (2005-2019)

La CEO va nèixer el 2005 al Departament de Filologia Catalana i Comunicació. El seu objectiu és de vehicular les qüestions relatives a la llengua i la filologia occitanes gestades a la Universitat de Lleida. La seua constitució obeeix en certa manera a una dinàmica que es remuntaria fins als anys vuitanta del segle passat, amb la impartició inicial d'algunes matèries o continguts de lingüística occitana lligats als estudis de filologia. Després que l'aranès entrés a la Facultat de Ciències de l'Educació en el tombant de segle, a la Facultat de Lletres hi va nèixer un Grau d'Estudis Catalans i Occitans que avui

1. Vegeu CARRERA, Aitor (2014): «Activitats de la Càtedra d'Estudis Occitans de la Universitat de Lleida». *Estudis Romànics*, XXXVI, p. 437-438.

ha recuperat el nom de *Filologia Catalana i Estudis Occitans*. Aquesta titulació no només permet una formació paral·lela en llengua i literatura catalanes i occitanes, sinó que dona accés a itineraris formatius (*mencions*) que poden conduir a una especialització en filologia occitana, cosa que podria atenuar el dèficit d'occitanistes que actualment s'observa al Principat de Catalunya.

En l'actualitat, cinc professors i investigadors del Departament de Filologia Catalana i Comunicació estan adscrits a la CEO: Aitor Carrera (que n'exerceix la direcció), Isabel Grifoll, Ramon Sistac, Jordi Suïls i Albert Turull. Prèviament, durant el seu període docent a la Universitat de Lleida, també en formà part Josep Maria Domingo. Remarquem, a més, que el fet que la CEO hagi ofert la possibilitat de realitzar pràctiques a alumnes durant els darrers anys, ha permès que en determinats períodes estudiants de Filologia Catalana i Estudis Occitans (és el cas de Beatriu Navarro i Manel Zabala, avui ja graduats) hagin pogut contribuir al desenvolupament de les activitats de la Càtedra alhora que completaven la seua formació filològica. Per altra banda, durant l'any acadèmic 2013-2014, la CEO va acollir la investigadora italiana Michela Giovannini, de la Universitat de Trento, en el marc del procés de redacció de la seua tesi doctoral que, centrada en el ladí de la vall de Fassa i interessada en la comparació amb la situació del gascò a la Vall d'Aran, va obtenir la màxima qualificació en aquell centre, sota la direcció de la doctora Patrizia Cordin i la codirecció d'Aitor Carrera. Anteriorment, en tant que caps del Departament de Filologia Catalana i Comunicació, havien estat també directors de la Càtedra d'Estudis Occitans —i, per tant, hi eren adscrits— els professors Xavier Macià, Jordi Suïls, Albert Turull i Núria Perpinyà. El fet que la Universitat de Lleida hagi decidit fer una aposta estratègica per l'occità no hauria de sorprendre ningú. Com se sap, les relacions de Lleida i de la seua universitat amb els territoris occitans sempre han estat estretes.

3. ALGUNES ACTIVITATS RECENTS DE LA CÀTEDRA D'ESTUDIS OCCITANS

3.1. L'ONZÈ CONGRÉS INTERNACIONAL D'ESTUDIS OCCITANS DE 2014

Del 16 al 21 de juny de 2014 Lleida va agafar el relleu de les ciutats que, d'ençà de 1981, acullen cada tres anys investigadors de tot el món interessats en la filologia occitana en el marc de l'Associació Internacional d'Estudis Occitans (AIEO), com Southampton, Torí, Montpeller, Vitòria, Tolosa, Viena, Messina, Bordeus, Aquisgrà i Besiers. Celebrat per primera vegada en un lloc on l'occità és —teòricament— oficial, el comitè d'organització estava integrat pels professors i investigadors adscrits a la CEO, però va incorporar igualment altres membres de la comunitat universitària lleidatana com els professors Cristina Solé (filologia francesa) i Flocel Sabaté (història medieval). En el comitè científic hi constaven els membres del consell d'administració de l'AIEO (encapçalats pel seu president, Walter Meliga, el seu secretari general, Patric Sauzet, i la seua

tresorera, Joèla Ginestet), però també altres filòlegs de prestigi com Joan-Ives Casanova, Germà Colón, Arvèi Lieutard, Felip Martèl i Joan Veny. També cal remarcar l'existència d'un comitè d'honor encapçalat per Artur Mas, llavors president de la Generalitat de Catalunya, per Ferran Mascarell, en aquell moment Conseller de Cultura, i per Carlos Barrera, Síndic d'Aran. El congrés va gaudir d'un important suport institucional gràcies al Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, el Conselh Generau d'Aran, la Diputació de Lleida i el seu Institut d'Estudis Ilerdencs, l'Institut d'Estudis Catalans i l'Obra Social de La Caixa. A més, va comptar amb la participació activa de dos grups de recerca (el Grup d'Estudi sobre Literatura del Vuit-Cents i el grup d'estudis medievals Espai, Poder i Cultura) i amb la col·laboració d'altres col·lectius, organismes i entitats.

Hi van prendre part més de dos-cents participants, dels quals aproximadament cent-cinquanta (una xifra superior a la de congressos precedents) van presentar-hi comunicacions. Hi van ser representats més de seixanta centres universitaris de tot el món i fins a setze estats (a més dels Estats espanyol i francès, hi havia investigadors dels Estats Units, d'Alemanya, del Regne Unit, d'Itàlia, del Canadà, del Japó, de Rússia, del Brasil, de Bèlgica o dels Països Baixos), cosa que no va impedir que, per primera vegada, l'occità fos la llengua més utilitzada en les comunicacions (que, en general, van mostrar un alt nivell científic). També hi va haver intervencions en francès, català, italià, espanyol, anglès, galaicoportuguès i aragonès.

L'organització va poder tenir el privilegi de comptar, per a la conferència inaugural, amb Georg Kremnitz, catedràtic a la Universitat de Viena a més d'antic president de l'AIEO, que va encarregar-se de fer una extraordinària aproximació en paral·lel a les normativitzacions de l'occità i el català en què va delectar tots els congressistes amb la seua monumental erudició, en un occità evidentment impecable. L'endemà, dimarts 17 de juny, la ponència va anar a càrrec d'un altre reconegut catalanista i occitanista, el professor Stefano Asperti, de la Universitat de Roma, una de les veus més autoritzades per parlar de la literatura medieval de tot el continent europeu, que va conduir els assistents a una actualització sobre la forma de la cançó dels trobadors. Dos dies més tard, el dia 19 de juny, els congressistes van poder gaudir de la presència del professor Joan Veny, que va condensar en una hora magistral les relacions lexicals que el català manté amb l'occità i va fer un magnífic estat de la qüestió sobre el conegut afer de la posició (gal·lo)romànica del català en una ponència memorable, que va reunir diverses aportacions referides als vincles lingüístics entre el català i l'occità que Veny ha abordat en la seua vasta producció. Divendres va ser el torn de Joan-Ives Casanova, escriptor d'origen marsellès i professor a la Universitat de Pau i dels Països de l'Ador —igualmente membre, com Veny, del comitè científic del congrés, com ja hem assenyalat més amunt—, amb una intervenció sobre la literatura occitana contemporània que va assegurar una diversitat temàtica en les ponències que, al cap i a la fi, traduïa la varietat d'interessos dels assistents.

Paral·lelament a les comunicacions i a les ponències, es van programar diverses taules rodones durant les tardes de dimarts, dijous i divendres. La primera, organitzada per la Direcció General de Política Lingüística, va servir per debatre sobre les accions necessàries per a la promoció de l'occità amb representants institucionals. La segona va encarregar-se d'abordar l'ascendent occità en la literatura catalana del vuit-cents sota la coordinació del professor Josep Maria Domingo. La tercera, guiada per Flocel Sabaté,

va fer una aproximació a un tema ineludible: la batalla de Muret, vuit-cents un anys després. L'Onzè Congrés de l'AIEO també va voler retre homenatge a insignes filòlegs i occitanistes desapareguts en els darrers temps, com Robèrt Lafont, Peter T. Ricketts i Martí de Riquer (l'empitjorament de la salut de Pèire Bèc va sorprendre tothom durant el mateix congrés). En el cas de Lafont, es va fer una lectura pública de *La Gacha a la cistèrna*, en occità i en anglès, a la Seu Vella de Lleida, que va precedir la cerimònia de lliurament, de mans de la Directora General de Política Lingüística de la Generalitat de Catalunya, Esther Franquesa, del Prèmi Robèrt Lafont a Jacme Taupiac (que va agafar, doncs, el relleu de Felip Gardy i del mateix Bèc). L'homenatge a Riquer, que va comptar amb la presència de la seua filla, la professora Isabel de Riquer, va tenir lloc el quart dia de congrés, a l'auditori del Campus de Cappont. Divendres a la nit, en el context del banquet final, hi va haver parlaments de Walter Meliga i de Dominique Billy en record de la figura de Peter T. Ricketts, filòleg britànic que va ser una de les ànimes de l'AIEO.

El congrés es va obrir formalment el dilluns 16 de juny, amb la presència del Conseller de Cultura de la Generalitat de Catalunya, Ferran Mascarell, i del Rector de la Universitat de Lleida, Roberto Fernández. A banda de les activitats acadèmiques o més institucionals, va comptar amb un programa cultural complementari adreçat als congressistes i, en alguns casos, a tot el públic que hi pogués estar interessat: un aperitiu de rebuda que va servir de pretext per presentar el domini lingüístic català als participants; la inauguració de la vuitena edició de la Mòstra de Cinèma Occitan organitzada per la Generalitat de Catalunya; l'exposició *Seta, vila occitana*, de l'artista olotí d'origen llenguadocià Xavier Moliner; un concert de música aranesa al pati medieval de l'Institut d'Estudis Ilerdencs; una visita a l'emblemàtic Museu de Lleida abans del vergonyós esmicolament patit anys més tard; un desplaçament a la Vall d'Aran i un ball poliglòt nocturn als peus de la Seu Vella amb peces en occità, català, esperanto i castellà sefardita. Com és tradicional, el congrés va concloure amb l'assemblea general de l'AIEO, que va triar un nou secretari (Arvèi Lieutard, de la Universitat de Montpeller), una nova presidenta (Rosa María Medina, de la Universitat d'Oviedo) i una nova seu per al proper congrés de 2017: la vila d'Albi, al bell mig d'Occitània, on el congrés de l'AIEO, amb la coordinació del professor tolosà Joan-Francés Courouau, va tornar a ser una reeixida.

Publicades pel Departament de Cultura de la Generalitat i l'Institut d'Estudis Ilerdencs de la Diputació de Lleida, les actes de Lleida van aparèixer —segons la tradició— poc abans de la celebració del congrés següent, després de tres anys d'esforços i d'una àrdua tasca de preparació dels materials. El resultat han estat 964 pàgines que reuneixen la majoria de les contribucions realitzades a Lleida, editades per Isabel Grifoll i Aitor Carrera. Per garantir-ne la màxima difusió, les actes d'un congrés de l'AIEO han estat publicades per primer cop en una doble versió, en paper —com feliçment obliga la tradició— i en versió digital, cosa que permet que qualsevol investigador hi pugui accedir a través de la pàgina de la Biblioteca Tècnica de Política Lingüística.²

2. L'adreça és la següent:

<http://llengua.genocat.cat/web/.content/documents/publicacions/btpl/arxiu/21_Occitania_en_Catalonha.pdf>.

3.2. INTERCANVIS I INICIATIVES COMUNES AMB LA UNIVERSITAT DE TOLOSA - JOAN JAURÉS

Un dels objectius estratègics de la CEO ha estat d'estrènyer els lligams amb universitats del territori occità, amb els quals, d'entrada, s'han signat convenis d'intercanvi en el marc Erasmus. Actualment, Lleida ja ha acollit estudiants provinents de Montpeller i —sobretot— de Tolosa, i el curs acadèmic 2018-2019 ha estat el primer en què estudiants lleidatans han realitzat el tercer any dels seus estudis a la capital d'Occitània. És precisament amb la Universitat de Tolosa amb qui els lligams han estat i són més estrets, fins al punt que durant les primaveres dels anys 2015, 2016, 2017 i 2018, gràcies a la signatura d'un conveni Erasmus+ (que permet la mobilitat d'estudiants però també l'intercanvi de docents), grups d'alumnes i professors lleidatans han visitat regularment la ciutat mondana i delegacions d'estudiants i professors tolosans han fet estada a Lleida durant diversos dies. Aquestes jornades d'intercanvi entre occitans i catalans tenen un precedent que es remunta a l'any 2011, però han pres un caràcter estable en els darrers anys. D'aquesta manera, professors adscrits a la CEO (Ramon Sistac, Albert Turull i Aitor Carrera) han impartit cursos al campus del Miralh, i alumnes lleidatans han pogut gaudir de sessions o altres activitats formatives realitzades per més de mitja dotzena de professors i investigadors tolosans, com Joan-Francés Courouau, Joèla Ginestet, Jacme Gourc, Cecília Nollan, Danièl Perissé, Francés Pic o Patric Sauzet, que els han servit per aprofundir en qüestions de lingüística, literatura medieval, moderna i contemporània o història. Totes aquestes jornades han estat acompanyades d'activitats culturals i de lleure dedicades a conèixer millor els respectius entorns socials i culturals, des de la cultura en el sentit més general a les característiques ambientals de cada territori passant per la gastronomia local o la música. En el cas dels catalans, a més, les visites a Tolosa els han permès de prendre part en les nombroses activitats organitzades pels estudiants llenguadocians en el context de la Setmana Occitana que té lloc cada any a la ciutat dels comtes Ramon. En podeu trobar àmplies cròniques detallades de totes les edicions al blog de la Càtedra d'Estudis Occitans.³ En pocs cursos acadèmics, tres estudiants occitans ja han realitzat estades quadrimestrals o anuals a la Universitat de Lleida, un parell de catalans han fet el mateix a Tolosa, i fins i tot algun graduat de la Universitat de Lleida ha prosseguit la seua formació a Occitània en forma de màster.

3.3. UN PROJECTE POCTEFA PER AL FUTUR

Durant el curs acadèmic 2017-2018, els estudiants de la Universitat de Lleida van tenir per primer cop la possibilitat d'esdevenir docents d'occità a l'Estat francès. Aquesta novetat s'inscrivía en el marc d'un projecte POCTEFA liderat per l'Ofici Públic de la Lenga Occitana, en el qual participaven diverses universitats (Tolosa, Montpeller i Bordeus) i altres centres educatius i organismes públics de l'Estat francès, a més de la mateixa Universitat de Lleida.⁴ Aquest projecte, del qual se n'espera la continuïtat en els

3. A l'adreça següent: <<http://www.catedradestudisoccitans.udl.cat>>.

4. Podeu obtenir-ne informació a l'adreça següent: <<https://www.eskola-futura.eu/ca/le-projet/>>.

propers anys, ha de permetre que estudiants de la Universitat de Lleida que hagin cursat el seu quart any a Occitània en el marc Erasmus, puguin seguir una formació suplementària de tan sols un any de durada i esdevenir, un cop superat el concurs pertinent, mestres d'occità. Aquesta iniciativa no només pot contribuir a consolidar l'ensenyament de la llengua occitana al seu territori (sobretot tenint en compte la necessitat d'augmentar el nombre de candidats a esdevenir docents), sinó a facilitar una inserció laboral ràpida, efectiva i de qualitat als nostres futurs filòlegs al mateix temps que es revaloritzen les seues competències en català, occità i francès. Com que el projecte és bidireccional, Lleida podrà acollir estudiants occitans que desitgin perfeccionar-se en occità i català de la mateixa manera que els centres occitans podran acollir estudiants catalans. Els alumnes lleidatans que es beneficiïn d'aquesta iniciativa han de rebre, en el decurs de dos anys, una quantitat de 12.000 € per no tenir cap tipus de preocupació material en la seua estada a Occitània, que d'altra banda no és incompatible amb altres tipus d'ajuda econòmica.

3.4. ACTIVITATS I INICIATIVES DIVERSES

Enumerem tot seguit algunes altres activitats vehiculades per la Càtedra d'Estudis Occitans o amb una participació activa de professors que hi estan adscrits amb continguts de filologia occitana corresponents al període 2014-2018. Es tracta d'una exposició breu i sumària d'algunes accions que han estat dutes en aquest espai de temps.

3.4.1. *Assessorament i difusió científica*

3.4.1.1 Participació en l'elaboració del currículum de l'aranès. Per demanda del Conselh Generau d'Aran l'any 2017, la CEO, en col·laboració amb l'Institut de Llengües, participa en l'elaboració del projecte del curs d'aranès de nivell D, que cerca una expressió correcta, oral i escrita, en gascó. Per designació de la direcció, el responsable n'és el professor Jordi Suïls.

3.4.1.2 Diagnòstic sobre la situació sociolingüística de l'aranès. Per demanda de l'Escola d'Administració Pública de Catalunya (EAPC), i en l'ocasió de la Diada de la Vall d'Aran, es va fer pública una radiografia de la situació sociolingüística de l'aranès, de les seues possibilitats de promoció i de les necessitats immediates en l'àmbit de govern a través del blog de l'EAPC, signat pel director de la Càtedra, Aitor Carrera. Aquesta radiografia, amb el títol *Er occitan dera Val d'Aran: quines prioritats?*, és disponible en línia d'ençà del 13 de juny de 2017 i va servir per obrir l'espai permanent en occità de l'EAPC.

3.4.1.3 Activitats d'assessorament a la Direcció General de Política Lingüística de la Generalitat de Catalunya per al traductor automàtic occità-català en línia. Aquest assessorament, que es troba en curs ara mateix, té l'objectiu de millorar alguns resultats proposats per aquest estri, que no ha estat revisat a fons des de fa més d'una dècada. Dos graduats en Estudis Catalans i Occitans de la Universitat de Lleida (Jordi Castells i Alba Bosch) han pres part en un primer diagnòstic preliminar de les produccions del traductor.

3.4.2. Recerca i participació en reunions científiques

3.4.2.1. Participació en el col·loqui internacional *Mons romànics de frontera*, que va tenir lloc el dia 18 d'octubre de 2017 a la Universitat de Barcelona. Organitzat per un comitè format pel professor José Enrique Gargallo, Joan Fontana i Francesc Xavier Vila (tots de la mateixa UB) i Xavier Moral (de la Direcció General de Política Lingüística), la CEO es trobava entre les institucions que donaven suport actiu a aquesta manifestació científica, al costat de la mateixa Universitat de Barcelona, de la Universitat Pompeu Fabra, del Centre de Recerca en Sociolingüística i Comunicació-CUSC, el departament de Studi Umanistici de la Universitat de Torí i de la Direcció General de Política Lingüística. Aitor Carrera va intervenir-hi amb una sessió sobre la frontera lingüística occitano-catalana, des de Salses fins a la Vall d'Aran. La trobada va reunir lingüistes de les universitats d'Alcalá (Xosé Afonso Álvarez), Saragossa (José Antonio Saura), Torí (Matteo Rivoira) i Pompeu Fabra (Guilhèm Naro), de les entitats de recerca sobre el friülà (Oriana Serafini) i, evidentment, de la Universitat de Barcelona (Gargallo, Fontana i Vila). No és la primera ocasió en què la Càtedra d'Estudis Occitans era present en el marc d'una activitat dedicada a l'occità celebrada a la Universitat de Barcelona, ja que el 21 d'octubre de 2015, en la jornada acadèmica *Les llengües minoritàries i la seua protecció legal. La situació de l'occità aranès*, s'hi va realitzar una presentació sobre la situació sociolingüística de l'occità aranès al costat de contribucions dels professors Giovanni Pocheschi (de la Universitat de Salento), Eva Pons i Francesc Xavier Vila (Universitat de Barcelona), tots introduïts per José Enrique Gargallo (del mateix centre universitari). El 24 de novembre de l'any anterior, gràcies a l'activitat infatigable del professor Gargallo i sota l'organització formal del Departament de Filologia Romànica, ja havia tingut lloc la sessió «Reptes i perspectives dins l'espai occità», amb intervencions del mateix Carrera, del lingüista i sociolingüista provençal Domergue Sumien (antic secretari del Conselh de la Lengua Occitana) i de Roger Ferran, estudiant de Malgrat de Mar que va realitzar un treball de recerca de batxillerat sobre el parlar de la Guàrdia Piemontesa que va obtenir el guardó del 25è Certamen de Joves Investigadors.

3.4.2.2. Participació en el congrés internacional d'Albi de 2017. Després del congrés de l'AIEO de Lleida, la localitat occitana d'Albi va celebrar la dotzena edició d'aquesta important trobada d'investigadors. Amb l'objectiu de passar el relleu al Centre Universitaire Champolion d'Albi (on l'organització va recaure, però, en la Universitat de Tolosa - Joan Jaurés), dos professors adscrits a la CEO, Aitor Carrera i Isabel Grifoll —editors de les actes del congrés anterior—, van desplaçar-se fins al centre d'Occitània per lliurar el testimoni a la nova seu. Aquests dos professors també van signar sengles aportacions al congrés, alhora que van encarregar-se de la presentació d'algunes sessions de comunicacions, en el qual Aitor Carrera també exercia de membre del comitè científic.

3.4.2.3. Participació en altres trobades científiques. Paral·lelament a la participació en els grans congressos de l'occitanisme, val la pena esmentar que la CEO ha tingut una presència regular, d'una manera o d'una altra (sovint amb una implicació activa en la selecció científica de les contribucions), a través d'alguns dels seus professors adscrits, en altres trobades científiques interessades en l'occità o, més àmpliament, en l'àmbit de les llengües minoritzades. Així, en el Primer Congrés Internacional de Llengües Amena-

çades que va tenir lloc a Vic durant l'abril de 2017, organitzat pel Grup d'Estudis de Llengües Amenaçades, la CEO va ser-hi present a través del professor Jordi Suïls, que va prendre part en el comitè acadèmic de l'esdeveniment. En el vuitè Obrador de Lingüística Occitana que va tenir lloc el mes de juliol de 2018 a Pau, en el comitè científic hi figurava Aitor Carrera. I tots dos professors eren presents en el comitè de l'edició precedent, que va celebrar-se a Munic a començaments del mes de juliol de 2015. Com era d'esperar, en tots aquests casos hi va haver-hi comunicacions d'investigadors de la CEO sobre qüestions de filologia occitana. Podríem esmentar encara les jornades *Recits de guerra en lenga occitana: testimoniatges orals, escriches i literatura*, que van tenir lloc a la Universitat de Tolosa el 15 de març de 2016 i que va comptar amb una intervenció del professor Ramon Sistac, el divuitè congrés de la Societat Francesa d'Onomàstica celebrat a Tolosa el gener de 2018 (amb participació d'Aitor Carrera i Jordi Suïls) o el col·loqui organitzat per l'Institut d'Estudis Occitans a la mateixa ciutat mondana durant el juny del mateix any (vinculat a l'European Science Open Forum i amb convidats institucionals com l'Ofici Públic de la Lenga Occitana, la Délégation Générale à la Langue Française et aux Langues de France i el CIRDOC) sobre la supervivència de les llengües minoritàries que va comptar amb la presència d'Aitor Carrera per exposar la situació de l'occità a Catalunya. Sense que la CEO hagi participat en l'organització d'aquestes reunions científiques o es pugui dir que hi era formalment en qualitat de convidat institucional, la participació activa de professors que hi estan vinculats prova que la investigació que es fa en filologia occitana a la Universitat de Lleida és present en reunions de reconegut valor científic.

3.4.2.4. Col·laboració amb les X Jornades d'Intercanvi Cultural, que van tenir lloc a Tolosa de Llenguadoc i Albi del 10 al 12 d'octubre de 2015. Organitzades per la Societat Verdaguer i la Societat Catalana de Llengua i Literatura, van comptar amb la col·laboració de la Càtedra Verdaguer de la Universitat de Vic, de la secció d'occità de la Universitat de Tolosa - Joan Jaurés i la CEO. Entre els seus organitzadors hi constava el professor Josep Maria Domingo, adscrit a la mateixa CEO fins al moment de la seua incorporació a la Universitat de Barcelona, on exerceix actualment. Entre moltes activitats, va comptar amb una exposició de la situació de l'aranès per part d'Aitor Carrera a l'Ostal de la Recerca del campus del Miralh.

3.4.3. Actes culturals amb participació o organització de la CEO i iniciatives afins

3.4.3.1. Cloenda de la Mòstra de Cinèma Occitan 2017. Si en edicions anteriors les sessions d'inici o de cloenda de la Mòstra havien tingut lloc a Lleida, la finalització d'aquest cicle de l'any 2017 —començat a la capital del Segrià— es va celebrar a Barcelona. L'acte principal va incloure la projecció del documental *Lo sol poder es que de dire* (que recull l'experiència de la investigadora italiana Fausta Garavini, present al congrés de Lleida de 2014 i muller de Robèrt Lafont) i un col·loqui sobre la situació i les perspectives de la filologia occitana amb dos professors adscrits a la CEO, Aitor Carrera i Isabel Grifoll, que van compartir taula amb el professor José Enrique Gargallo (de la Universitat de Barcelona, que acollia l'acte) i Xavier Moral (de la Direcció General de Política Lingüística).

3.4.3.2. Presentacions de llibres. Un dels àmbits en què la CEO ha incidit en els darrers temps ha estat en l'organització en el context universitari de presentacions de publicacions que podien ser d'especial interès per a estudiants i professors. Citem, per exemple, la presentació, el 22 d'octubre de 2015, de la versió catalana de *L'òra de partir*, de l'escriptor bearnès Sèrgi Javaloyès, traduïda per Jordi Suïls. O bé l'acte que va tenir lloc amb motiu de l'aparició del volum *Ambaixador de Catalunya a Alemanya* de Tilbert D. Stegmann, catedràtic de Filologia Romànica a la Universitat de Frankfurt am Main, que va servir no només per abordar la visió que es té de Catalunya als països germànics, sinó també per tractar de la situació de la llengua d'oc i de les vivències de l'autor tant a la Vall d'Aran com a la resta del domini lingüístic occità, a partir de la participació a l'Escòla Occitana d'Estiu, la coneixença personal de Lafont, Larzac o Roqueta, o la qüestió de *Mistral i els catalans*, que cal relacionar amb la seua obtenció d'una plaça de professor a la Freie Universität de Berlin als anys vuitanta.

3.4.3.3. Acollida d'estudiants comengesos. En el marc del viatge a Catalunya dels *liceus* Bagatelle de Sent Gaudenç (Alta Garona) i Joseph Saverne de L'Isle de Baish (oficialment *L'Isle-Jourdain*, al Gers), una cinquantena d'alumnes d'occità van fixar el seu centre d'operacions a Lleida durant l'abril de 2015. Van poder-ne visitar els llocs emblemàtics i van ser rebuts pel Rector de la Universitat, Roberto Fernández. En l'acollida també van participar-hi Antoni Jové (coordinador del Rectorat), Joan Busqueta (Degà de la Facultat de Lletres, que va guiar els estudiants per tot l'edifici històric i va remarcar els lligams seculars de Ponent amb Occitània) i el director del Departament de Filologia Catalana i Comunicació, Miquel Pueyo.

3.4.3.4. Centenari de la mort de Frederic Mistral. Un dels actes que, a casa nostra, formaven part de la commemoració del centenari de la mort de Frederic Mistral va ser l'exposició *Frederic Mistral. La terra i els somnis*, patrocinada per la Generalitat de Catalunya amb motiu de la celebració de l'Any Mistral (2014). Aquesta mostra itinerant, que recordava la figura d'aquest gran escriptor i —no ho oblidem— lexicògraf occità (autor del monumental *Lou Tresor dóu Felibrige*) va inaugurar-se el 8 de maig de 2014 a la Biblioteca Pública de Lleida. La participació de la Càtedra d'Estudis Occitans en aquest esdeveniment va ser doble. D'una banda, els textos d'aquesta exposició van anar a càrrec d'estudiants del grau en Estudis Catalans i Occitans, concretament d'estudiants de literatura contemporània, sota el guiatge del professor Josep Maria Domingo. D'una altra banda, en la inauguració de l'exposició es projectà la pel·lícula *Frédéric Mistral*, d'Alain Glasberg, els subtítols de la qual foren també realitzats per estudiants de la Universitat de Lleida sota la supervisió de la CEO.

3.4.4. Altres activitats

Més enllà de les matèries del grau en Filologia Catalana i Estudis Occitans, els professors adscrits a la CEO assumeixen igualment la responsabilitat de garantir formacions en occità amb solvència acadèmica. Sense que la CEO hi tingui una implicació *formal*, aquest és el cas de cursos de l'Institut de Llengües (Ramon Sistac i Jordi Suïls) o, gràcies al Departament de Cultura de la Generalitat, de la Universitat Catalana d'Estiu (Aitor

Carrera i Jordi Castells, diplomats per les universitats de Lleida i Tolosa). Si, per altra banda, en una altra ocasió havíem esmentat la presència de membres de la CEO en el jurat de *Prèmi de raconté en occitan* de l'Institut d'Estudis Ilerdencs (amb una dotació de 5.000 €, per cert), ara podríem fer al·lusió en uns termes similars al concurs de contes curts *Me'n condes un de sciéncia?* promogut per l'Institut de Ciències de l'Educació i el Vicerectorat d'Estudiants, adreçat principalment a estudiants de la Vall d'Aran. No oblidem tampoc la implicació dels professors de la CEO en l'estímul de recerques de temàtica occitana en el context dels treballs de final de grau (*Umor contra lo sabotatge*, de Manel Zabala, el 21 de juny de 2016, sota la direcció d'Aitor Carrera; *Nivell avançat d'aranès. Algunes propostes didàctiques*, d'Andrea Zúcar, el mateix dia però de 2018, dirigit per Jordi Suïls), que auguren possibles investigacions més avançades en el futur. Al cap i a la fi, un dels objectius més importants d'uns estudis i d'una càtedra d'occità a la Universitat de Lleida ha de ser d'afavorir noves generacions d'occitanistes.